

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.239.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 16448 Pana Posła Pawła Papkego, w sprawie zasad łączenia emerytury wypracowanej z tytułu aktywności zawodowej ze świadczeniem przysługującym matkom wychowującym co najmniej czworo dzieci, proszę przyjąć poniższe informacje.

Świadczenie przewidziane w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 roku o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1577) nie jest emeryturą ani dodatkiem do emerytury, tylko świadczeniem nieskładkowym, finansowanym z budżetu państwa. W przeciwieństwie do emerytury będącej świadczeniem z ubezpieczenia społecznego, ma ono de facto charakter świadczenia z zakresu pomocy społecznej.

Osoba, która nie ma prawa do żadnego innego świadczenia może uzyskać świadczenie uzupełniające w wysokości nieprzekraczającej kwoty najniższej emerytury (od 1 marca 2026 r. jest to 1978,49 zł). Z kolei osoba pobierająca świadczenie niższe od minimalnej emerytury może liczyć na jego uzupełnienie do tej wysokości. W przypadku kobiet pobierających świadczenie emerytalne w kwocie niższej od minimalnej gwarantowanej emerytury ze względu na posiadanie niepełnego stażu ubezpieczeniowego (wynoszącego 20 lat składkowych i nieskładkowych) obowiązujące warunki otrzymywania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego powodują uzupełnienie wysokości pobieranej przez nie emerytury do kwoty emerytury minimalnej.

Przyjęte rozwiązania służą poprawie poziomu zabezpieczenia emerytalnego tych osób, gwarantując im wypłatę rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego na poziomie nieprzekraczającym kwoty najniższej emerytury, określającej maksymalny poziom wsparcia tych świadczeniobiorców (w 2025 r. przeciętna wypłata świadczenia wyniosła 1025,63 zł). Z kolei w przypadku osób aktywnych zawodowo, posiadających 30-40 letni staż ubezpieczeniowy, wysokość najniższej emerytury stanowi dolny próg wysokości ich świadczenia emerytalnego, zaś faktyczna wysokość emerytury uzależniona jest w nowym systemie emerytalnym od wysokości zgromadzonego kapitału emerytalnego i wieku, w którym dana osoba przeszła na emeryturę. Nie mają zatem miejsca sytuacje, w których osoby aktywne zawodowo stawiane byłyby w sytuacji mniej korzystnej względem pobierających rodzicielskie świadczenie uzupełniające.

W resorcie rodziny stale prowadzone są poszukiwania najlepszych rozwiązań i modyfikacji systemu emerytalnego, w szczególności w zakresie niedyskryminowania rodziców obniżonym wymiarem świadczeń emerytalnych. Ich efektem jest m.in. nowelizacja przepisów dotyczących opieki nad dzieckiem dla pracowników przebywających na urlopie wychowawczym. Do 31 grudnia 1998 r. nie było obowiązku odprowadzania za te okresy składek - wliczano je do emerytury jako okresy nieskładkowe, co znacznie obniżało wysokość świadczenia. Dopiero od 1 stycznia 1999 r. za okres sprawowania opieki nad dzieckiem na urlopie wychowawczym pracownicy mają opłacane składki z budżetu państwa. Wprowadzona w maju 2015 r. nowelizacja ustawy emerytalnej dla osób

urodzonych po 31 grudnia 1948 r. pozwala ponadto uwzględnić czas sprawowania opieki nad dzieckiem w trakcie urlopu wychowawczego oraz bezpłatnego (w systemie zabezpieczenia społecznego) w emeryturze (w kapitale początkowym), liczony jak okres składkowy niezależnie od tego, kiedy kobieta z niego korzystała.

Oznacza to, że również kobiety, które wychowywały dzieci w latach 70-tych, 80-tych i 90-tych mogą skorzystać z przeliczenia, a zatem podwyższenia emerytury. W obecnym stanie prawnym istnieją regulacje mające zrekompensować konieczność przerwania pracy z powodu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, choć nie przewidują one dodatkowego zwiększenia emerytury z tytułu urodzenia dzieci. Świadczenia emerytalno-rentowe mają bowiem charakter praw podmiotowych, nabytych przez osobę ubezpieczoną w związku z opłacaniem przez nią składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W obowiązującym od 1999 r. zreformowanym systemie emerytalnym, określonym przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749, z późn. zm.), źródłem finansowania świadczeń emerytalno-rentowych jest fundusz tworzony ze składek pracowników i pracodawców. Z systemu usunięto większość elementów nieubezpieczeniowych i socjalnych, tak aby powiązać wysokość przyszłego świadczenia z sumą składek odprowadzanych od przychodów ubezpieczonego w całym okresie jego aktywności zawodowej.

Obecnie, na gruncie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS), wypłacane są jedynie dwa rodzaje dodatków – dodatek pielęgnacyjny oraz dodatek dla sierot zupełnych. Obydwa są świadczeniami o charakterze ubezpieczeniowym, związanymi z ryzykami ubezpieczeniowymi w postaci niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji oraz utraty żywiciela. Ich wypłata ma miejsce w sytuacji spełnienia się wskazanych ryzyk i jest związana z obowiązkiem opłacania składki ubezpieczeniowej. Funkcjonujące dodatki do świadczeń emerytalno-rentowych są powiązane z innymi świadczeniami, odrębnym ryzykiem i odrębnymi warunkami nabycia prawa do świadczenia.

W dyskusji nad wprowadzeniem dodatków emerytalnych dla matek pracujących i wychowujących czworo lub więcej dzieci nie można pominąć wyników badań¹. W ramach jednego z nich uczestniczki i uczestników zapytano, czy emerytura kobiet i mężczyzn powinna być zwiększana wraz z liczbą wychowywanych dzieci (nie wskazano ich liczby granicznej). Większość badanych (46%) opowiedziała się przeciw takiemu rozwiązaniu. Jednocześnie obowiązujące rozwiązanie, tj. powiązanie uprawnień do świadczenia w wysokości nieprzekraczającej kwoty emerytury minimalnej z wychowaniem co najmniej czwórki dzieci, uzyskało poparcie 57% respondentów.

Podstawowym celem wprowadzenia świadczenia przysługującego osobom, które wychowały co najmniej czworo dzieci było zapewnienie im minimalnych środków utrzymania skoro ze względu na wykonywanie obowiązków opiekuńczych nie nabyły prawa do emerytury albo nabyły je w wysokości niewystarczającej do zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych. Zamierzeniem ustawodawcy było ustanowienie świadczenia o charakterze uzupełniającym (gwarancyjnym), a nie takiego, które stanowiłoby

¹ Przyszłość systemu emerytalnego i sprawiedliwe rozwiązania. Raport z badań, IBRIS na zamówienie Centrum im. Ignacego Daszyńskiego, Warszawa 2022, [w:], Co to jest sprawiedliwa emerytura? Raport z badań, S. Gajewski, K. Duda, B. Machalica, Warszawa 2022, s. 28-29.

dodatek zwiększający dochód ponad poziom minimalnej emerytury – jego celem jest zapewnienie minimalnego poziomu zabezpieczenia socjalnego.

Obowiązująca interpretacja przepisów oraz praktyka organów rentowych, zgodnie z którą świadczenie nie podlega łączeniu w pełnej wysokości z emeryturą wypracowaną, są zgodne z założeniami ustawodawcy oraz konstrukcją świadczenia jako instrumentu o charakterze subsydiarnym. Za obecnym rozwiązaniem przemawia w szczególności konieczność zachowania spójności systemu ubezpieczeń społecznych opartego na zasadzie powiązania wysokości świadczenia z wysokością opłaconych składek, przy jednoczesnym zapewnieniu wsparcia osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji materialnej. Działania takie wymagają ograniczenia ryzyka nieuzasadnionego uprzywilejowania określonych grup świadczeniobiorców oraz zachowania równowagi finansów publicznych.

Okresy aktywności zawodowej skutkują wzrostem świadczenia emerytalnego wynikającego z systemu ubezpieczeniowego. Jednocześnie maksymalna wysokość rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego (w wysokości minimalnej emerytury) ulega odpowiedniemu obniżeniu w przypadku posiadania prawa do emerytury. Mechanizm ten wynika ze wskazanego wcześniej gwarancyjnego i uzupełniającego charakteru świadczenia. Kwota podwyższenia pochodzi z budżetu państwa. Rozwiązanie to stanowi racjonalizację wydatków.

Informuję, że obecnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są prowadzone prace, których celem byłoby włączenie do systemu emerytalnego nowych dodatków. Nie oznacza to jednak, że nie zostaną one podjęte w przyszłości. Należy jednak zdawać sobie sprawę, że działania tego typu mają w systemie ubezpieczeń społecznych szczególny i wyjątkowy charakter. Biorąc pod uwagę aktualną i prognozowaną sytuację Funduszu Ubezpieczeń Społecznych decyzja o ich rozpoczęciu wiązałaby się z koniecznością zwiększenia dotacji do funduszu z budżetu państwa. Z tego powodu kluczowe w tych sprawach pozostaje stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki.

Prawo do świadczenia przysługuje osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji, które pozbawione są niezbędnych środków utrzymania. Stąd też na prawo i wysokość rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego mają wpływ przychody uzyskiwane przez emeryta z pracy. Brak podwyższenia w okresie podjęcia zatrudnienia przez emeryta wynika z poprawy jego sytuacji finansowej. Przekroczenie określonego poziomu dochodów skutkuje utratą prawa do świadczenia, gdyż oznacza ustanie podstawowej przesłanki jego przyznania. Konstrukcja ta jest właściwa dla świadczeń o charakterze socjalnym. Osoba rezygnująca z zatrudnienia może ponownie wystąpić z wnioskiem do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o rodzicielskie świadczenie uzupełniające.

Wpływ obowiązujących regulacji na sytuację materialną świadczeniobiorców oraz ich aktywność zawodową podlega bieżącym analizom w ramach monitorowania systemu zabezpieczenia społecznego. Zebrane dane potwierdzają, że świadczenie skutecznie realizuje swój zasadniczy cel, jakim jest ograniczenie ubóstwa wśród osób w wieku emerytalnym, które nie nabyły odpowiednich uprawnień emerytalnych.

Aktualnie nie są prowadzone prace legislacyjne zmierzające do wdrożenia rozwiązań umożliwiających pobieranie świadczenia przy jednoczesnym osiągnięciu dochodów z pracy w szerszym zakresie niż obecnie obowiązujący.

Kwestia potencjalnego wpływu tych regulacji na aktywność zawodową oraz ryzyko podejmowania pracy nierejestrowanej jest przedmiotem analiz. Należy jednak podkreślić, że

podstawowym celem świadczenia pozostaje zapewnienie minimalnego poziomu zabezpieczenia socjalnego osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

Każda zmiana w systemie emerytalnym niesie ze sobą poważne konsekwencje finansowe i dotyczy szerokiej grupy obywateli, dlatego propozycje nowych rozwiązań w tym obszarze muszą być drobiazgowo analizowane. Jednocześnie polityka państwa dotycząca zabezpieczenia społecznego uwzględnia znaczenie macierzyństwa i wychowywania dzieci poprzez rozwiązania systemowe, w szczególności w zakresie zaliczania okresów opieki nad dzieckiem do stażu emerytalnego oraz finansowania składek za osoby przebywające na urloпах związanych z opieką nad dzieckiem. Należy podkreślić, że system ubezpieczeń społecznych oparty jest na zasadzie równego traktowania ubezpieczonych, co wymaga powiązania wysokości świadczeń z okresem ubezpieczenia oraz sumą odprowadzonych składek. Wprowadzenie dodatkowych mechanizmów różnicujących sytuację poszczególnych grup świadczeniobiorców musi każdorazowo uwzględniać tę zasadę, a także konieczność zachowania równowagi systemowej i stabilności finansów publicznych. Funkcjonujące rozwiązania należy zatem postrzegać jako kompromis pomiędzy funkcją socjalną państwa a stabilnością i spójnością systemu ubezpieczeń społecznych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/